

VILÁG OSSZÁG

Kolossvár,
1947 január 18

Szerkesztőbizottság: **BENEDEK MARCELL, KACSÓ SÁNDOR, KÓS KÁROLY**
Felelős szerkesztő: **BALOGH EDGÁR**

Szombat
IV. évfolyam, 14. szám

Színházunk válsága

Irtá: **SZENTIMREI JENŐ**

Nem szívesen irtam le a válság szót. Le kellett írnom mégis, mert a „Világosság” egyik legutóbbi számában Kós Károly „Képzőművészetünk válsága”-ról elmélkedett s mondanivalóimat közvetlenül az övéhez kívánom kapcsolni.

Nem szívesen irtam le a válság szót, mert oktalanság lenne félrevernem a hangokat, mikor nem ég a ház. A válság sűrű emlegetése a tömegeket könnyen hisztériás lelkiállapotba sodorhatja. Mindenképp válságról fog óvogatni, szavalni, jajveszkelni ahelyett, hogy megfogná a dolgot végéig ott, ahol kell. Egy világrész ocsudik napjainkban a háború okozta mérhetetlen pusztítás — lelki és anyagi pusztítás — romhalmaza alól s keres új előfeltételeket önmaga megújításához. Ebben az értelemben talán már túl is voltunk a válság tetőpontján. Visszaesésekkel persze számolnunk kell, de a természet, az életerő ezeken is diadalmaskodni fog. Szervezetünk erőteljessége mellett a választások kézzelfogható bizonyítékot szolgáltatottak. Válságpszichózis helyett, meggyőződésem szerint, fokozott bizakodással munkát, munkát és munkát kell hirdetni, mert eredményekre s a már kivívott eredmények megszilárdítására van szükségünk a teljes gyógyuláshoz.

Képzőművészeinknél nem kevesebb joggal mondhatnók, hogy színjátszásunk is válsággal küzd. A látszat, hogy színházlátogató közönségünk van, nem szabad hogy senkit megtévesztessen. Szórakozni vágyó közönségünk van, ez a helyes meghatározás, de szórakozni vágyó közönsége van minden táncmulatságnak, mozinak, bárnak, cirkusznak, látványosságoknak. A tömegek felejtani akarják a katakomba-élet nyomasztó emlékeit. Ez is egy neme a felszabadulásnak, a legprimitívebb életigenlés. Jó, hogy már ideig eljutottunk. A napoleon háborúk után éppúgy táncolt egész Európa, mint Sedan után s mint a párisi környéki békekötések idején. Ezért nem meglepő érdemelnek a tömegek, ezt a kicsi mámort nem irigyelhetjük tőlük. A felszabadulás mámorra ez, melyet szükségképpen levezet majd a hétköznapi gondok mind követelőbb jelentkezése. De azoknak, akik felelős helyekről a jövő előkészítését irányítják, tudniuk kell a módját a közlének, a közlés, a közgondolkodás helyes mederbe terelésének. Ki kell tapogatni a betegségek gócat és mint szakértett orvosnak ki kell kísérletezniük türellemmel, hogy milyen adagolásban alkalmazzák az orvoszereket, melyek a gyógyulást — az olosz mámorból való kiábrándulást — elősegítik.

Az 1944 óta elfelt két esztendő megmutatta, hogy a gyógyulás folyamatát máról holnapra siettetni nem lehet. Jó munkához idő kell s ha most nem végzünk alapos munkát, újabb zsákutcába fog vezetni minden igyekezetünk.

Színházunk válságában van, mert 1. távol vagyunk még attól, hogy a közönség a műértő igényével álljon be a színházba; 2. a színpad nem találta meg még azt az íróit, ki az időt szavát kellő művészi és mesterségbeli felkészültséggel meg tudta volna szolgáltani; 3. sok a színház alkalmazottunk és kevés a színészünk; 4. sokan vannak a kritikusok és kevesen az esztétikusok; 5. anyagi felkészültségben nem vagyunk versenyképesek sem az állam által fenntartott más színházakkal, sem a saját kezűzetűre játszó, de tőkével kellőképén alátámasztott magánvállalkozásokkal. Magyar társulatunk csaknem kivétel nélkül kollektívák, melyeknél a tele kassza elsődleges szempont, hiszen a pusztán megélhetésért küzdenek.

Mi következhetik mindebből? Mondjuk ki nyíltan: az elott pillanatban csak meg-

alkuvás következhetik. Míg műértő közönséget nevelünk, a csupán szórakozni vágyók kielégítésével is számolnunk kell. És hogyan fogunk műértő közönséget nevelni? Ez kettőn áll, sajtón és színházon, csaknem egyenlő mértékben. Ha mindkettőt ugyanaz a lelkiismeret és ugyanaz a felelősségtudat vezérli: egyetlen évad alatt komoly eredményt érhetnek el.

Az új színpad új írója sem fog máról-holnapra jelentkezni. Íróknak is, színházaknak is kísérletekre van szükségük, míg együttműködésükből kialakul az a

bizonyos új színpadi mű, mely Madách szerint „mindig új s mindig a régi”. Napjainkhoz szól, de időtálló érték. Addig? Ha figyelembe vesszük, hogy a mai átlagközönségnek a színpadi irodalom területén még igen sok megismerésre érdemes művel alkalmá sem volt találkozni, ott vannak a könnyebben élvezhető klasszikusok, ott a modern irodalomnak a mai élet határkérdéseit suroló, vagy a mult tévedéseibe bevilágító alkotásai. Ha operákhoz kellő felkészültséggel nem rendelkezünk, ott vannak a félmult regényes magyoperettjei, tetszetős lépcsőül a zenei

izlés nemesítése felé. Ha már megalkuvásról van szó, ez mindkét fél részére elvisekelhetőbb.

Egyéb minden anyagi felkészültség kérdése. Ha a színház megfelelő mértékű külső segítséget kap és ebben államnak és társadalomnak a köteles részt egyaránt vállalnia kell, minőségben is jobban lehet válogatni majd a meglévő és megszereshető színészanyagban s az utánpótlásra kiválasztható tehetségek sem fognak elkallódni tanulmányi támogatás hiányában. Más oldalon az előadások stílusos kiállítására is többlet lehet fordítani. Késztől színházunk megújulásában ez az év a kritikus esztendő. Ha színház, közönség, sajtó és politikai vezetés egyakarattal, egyetlen nagy erőfeszítésre összefognak, a gyógyulás, a megújulás biztos kilátásával nézhetünk az erdélyi magyar színjátszás jövője elé

Megsürgette a magyar parlamenti csoport az ipartestületek vagyonának visszaadását

(Bukaresti tudósítók telefonjelentése.) — A képviselőház szerda délutáni ülésén Stóica János dr., az Ekés Front kolozsvári képviselője a földművelésügyi és az igazságügyi miniszterhez intézett közlést az 1944 őszén elkövetett erdőirtások miatt eltiltettek ügyében, amnesztiát kérve részükre. Az erdők védelme érdekében az erdőirtásokokra vonatkozó törvény módosítását kérte.

Manolescu a zsidó parlamenti csoport nevében kérte, hogy a zsidóüldözések, deportálások alkalmával özvegyen maradt asszonyokat, árvákat, megcsontítottakat nyilvánítsák hadirokkantoknak.

Puscariu Ion, a liberális párt szilágymegyei képviselője — az északerdélyi román menekültek szenvedéseire hivatkozva — törvényjavaslatot terjesztett a képviselőház elé az Északerdélyből — annak idején —

elmenekült románok javát visszaszerzésének megkönnyítésére. Ezen bírálta a 645. sz. törvény módosító 806 sz. rendeletét, kérve ennek felfüggesztését és az eredeti 645. sz. törvény alkalmazását. Kérte a képviselőházat a sürgősség kimondására, ami azonban csak akkor lehetséges, ha 25 képviselő aláírásával ilyenirányú kérelmet adnak be a ház elnökségéhez. Ez még nem történt meg.

A 806 sz. rendeletet törvény — mint ismeretes — a román demokráta erők és a Magyar Népi Szövetség között lefolyt tárgyalás és a 645. sz. törvény módosításának sürgősségét alátámasztó adathalmaz előterjesztése és ki vizsgálása eredményeképpen született meg azzal a határozattal, hogy a 645. törvény bizonyos szakaszaival lehetővé tett visszaéléseknek gátat vessen.

Jakab János, a Magyar Népi Szövetség

brassómezei képviselője arra kérte a munkügyi minisztert, hogy az 1936. évi elvett erdélyi, bánági és máramarosi ipartestületi vagyonok visszaadására vonatkozó törvényt, amely már elkészült, minél hamarabb terjesszék a képviselőház elé, hogy a visszaadás gyakorlatban is megtörténhessen.

— Kérjük, hogy ezt az eljárást annál is inkább gyorsítsák meg — mondotta Jakab János —, mert nekünk minden támogatást meg kell adnunk azoknak az iparosoknak, akik ezt a vagyont annak idején munkájukkal összehozták és akik ma igen nagy nehézségekkel küzdenek. Nekünk képviselőknak kötelességünk elegendő tenni azon iparosok kérésének, akik minket szavazataikkal ideküldöttek és bizalmukat belénk helyezték. Kérésünk teljesítése súlyos igazságtalanság is tesz jóvá.

A szovjet—angol és szovjet—francia szerződés mintájára

angol—francia szövetségi szerződés készül

LONDON. — A Blum francia miniszterelnök és az angol kormány tagjai között lefolyt tárgyalásokról csütörtökön reggel kiadott hivatalos jelentés szerint megállapították, hogy a két államnak, amely 25 év alatt kétszer esett német támadás áldozatává, közös érdeke megakadályozni azt, hogy Németország — bizonyos szempontból kiváratos — gazdasági talpraállása veszélyt jelenthessen a békére. A két országnak újabb német támadás elleni védelme, valamint a béke biztosítása érdekében — az Egyesült Nemzetek alkotmányának a keretén belül — angol—francia szövetségi szerződés kötnék az első adóhé alkalommal. A két országnak meggyőződése, hogy a szövetségi szerződés előmozdítja az őket érdeklő valamennyi kérdés elrendezését. A

közlemény szerint egyetértés jött létre abban a kérdésben, hogy a Ruhr-vidék Franciaországba irányított kivitelét növelni kell a francia gazdasági újjáépítés érdekében és ezért áprilistól kezdve fokozott mennyiségű kiutalást eszközölnek Franciaország részére.

Londonban kijelentették, hogy a közleményt nyilvánosságra hozatala előtt tudatták az amerikai és a szovjet kormányal. Bevin külügyminiszter véleménye szerint a szerződés nagyon hasznos lesz.

Diplomáciai körök szerint az Egyesült Nemzetek alkotmányának 52. cikkelye lehetővé teszi a béke fenntartása érdekében, ezeknek azonban összhangban kell lenniük az Egyesült Nemzetek Szervezetének elveivel és szellemével. Egyidejül-

leg megállapítják, hogy az angol—francia szövetségi szerződés kiegészül a London—Páris—Moszkva szövetségi körrel a megegyezik a szovjet—angol és szovjet—francia szerződésekkel.

A francia sajtó általában helyesli a szövetségi szerződést. A szocialista „Le Populaire” Blum és a szocialista párt sikerként tünteti fel. A kommunista „L'Humanité” a közleménynek azt a részét bírálja, mely szerint a Ruhr-vidék szénszállítmányokat csak áprilisban növelik, egyébként támogatja a megegyezés ter-
vét.

Az angol sajtó helyesli a bejelentést. A „Times” szerint a szövetség előmozdítja Európa békesítését és biztosítja német támadás ellen a két országot.

Szilárd meggyőződésben, hogy a Dunavölgyében meg tudjuk valósítani a népek igazi találkozásait

— mondotta Tildy Zoltán a Jugoszláv—Magyar Társaság ünnepségén

BUDAPEST. — A dunavölgyi népek sorsának alakulására is kiható jugoszláv—magyar barátság újabb megnyilvánulásáról érkezett jelentés. A Jugoszláv—Magyar Társaság nagy ünnepélyt rendezett, amelyen a magyar kormány több tagján kívül megjelent Tildy Zoltán köztársasági elnök és Károlyi Mihály is, valamint a budapesti jugoszláv delegáció számos tagja.

Moor Gyula, a Társaság elnökének megnyitó szavai után Tildy Zoltán mondott beszédet:

— Meg kell mindannyunk közös világosan minden szomszédunk felé, hogy

a nagyróság a maga országában olyan emberi világot akar teremteni, amely lehetővé teszi szomszédainkkal való barátságunk kimélyítését és megszilárdítását. A magyar nép vezetői lezárták a múltat, tudomásul vették, a jelen realitását és ezekre akarnak építeni. Szilárd meggyőződésben az, ha itt, a Dunavölgyében meg tudjuk valósítani a népek igazi találkozásait, akkor boldogabb korszak virrad fel erre a területre és az itt élő népekre — mondotta többek között a magyar köztársasági elnök.

Tildy Zoltán beszéde után Brankov

Lázár örmagy mondott magyarul elvett beszédet a jugoszláv delegáció nevében.

— Mi tántoríthatatlanul hiszünk a magyar nép demokratikus erejében és egy pillanatra sem kételkedünk abban, hogy Kossuth és Petőfi népe lesz a régi szellemmel és a fasizmus maradványaitól — mondotta a jugoszláv delegáció szó-

noka. A Társaság vezetői Károlyi Mihályt és Tildy Zoltánt díszelnökövé választotta. Károlyi Mihály nagy beszédbe kezdte meg a Társaság bizalmát és kifejtette, hogy a magyar nép számára elvárható a szomszédjaival való együttműködés.

HIREK

VILÁGOSSÁG

A Romániai Magyar Népi Szövetség központi naplójának.

Kolozsvári szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassai-utca 7. Telefonszám 258.

A SZABADEGYETEM ELŐADASSOROZATÁBAN január 18-án, szombaton délután fél 5 órától fél 6 óráig Gaál Gábor egyetemi tanár: „A történelmi materializmus és az ellene felmerült bíráló-jelölés” címmel, délután 6 órától 7 óráig Gunda Béla egyetemi tanár, „Erdélyi néprajz, erdélyi népi társadalom” címmel tart előadást a jog- és közgazdaságtudományi kar I. számú tanteremében, Bástya-utca 15. alatt. A szabadegyetemi előadások látogatása díjmentes.

SZABASZATI TANFOLYAMOT RENDEZ a Magyar Népi Szövetség kolozsvári nőbizottsága január 20-tól kezdődőleg. Jelenlétek minden nap délután 10-12 és délután 4-6 óra között a Farkas-utca 7. szám alatti színházban, a nőbizottság szobájában.

A BELFÖLDI REPULÓPOSTAJARAT — a posta vezérgazgatóságának hivatalos értesítése szerint — január 15-ével újlag megindult Bukarest, Craiova, Temesvár, Arad, Nagyvárad, Szatmár, Kolozsvár, Nagyszombat, Konstanca, Galac, Bacau és Jasi rendezettségű. A repülőpostával küldött levelekért a rendes tarifán kívül 20 gramontként 500 lej pótdíj fizetendő. Részletesebb felvilágosítást a postahivatalok adnak.

FELHÍVÁS. A Legfelső Tisztogató Bizottság felhívja mindazokat, akiknek dr. Péterffy László Katalin mulibeli politikai magatartása ellen kifogásuk van, felvilágosításukat nyújtásuk érdekében a Mihály királyi-utca 24. alatti irodánkba és lehetőleg jelenjenek meg személyesen is a január 21-én, kedden délután 5 órára kitűzött nyilvános tárgyaláson. Legfelső Tisztogató Bizottság.

KONYHAI FELSZERELÉST VESZ ÉS KÉR A BOLYAI EGYETEM DIÁKSZTÁRA. A Bolyai Tudományegyetem Diákasztala felszerelésének hiányossága miatt súlyos nehézségekkel küzd. Felkérjük azokat a magyar családokat, akiknek és inasjainak, amelyeknek nélkülözhető régi tárgyai (lajos és mály), poharak és evőeszközök vannak, bocsássák azokat az Egyetemi Diákasztal (Menza) rendelkezésére megfelelő napi árban. Közösnettel vennék a fenti tárgyak díjmentes adományszerzését is. Cím: Bolyai Demokrata Diák-szövetség. Jog- és Közgazdasági Kar épülete, Bástya-utca 15. és Egyetemi Diák-szta, Egyetem-utca 7. (bejárás a Farkas-utca felől, a Szentháromság szoborral szemben.) — Bolyai Demokrata Diák-szövetség.

TANCO, ÉS SZEPESGVERSENY LESZ A MARIA VALERIA BALON. Ez a mulatság lesz a kolozsvári ifjúság találkozója, ahol jókedvű és táncos előadások lesznek. A rendezésért állapított meg a mai időkhöz mért alacsony árakat beépítve, hogy mindenki ott lehet. Aki ezenfelül segíteni óhajt az érvényesítési, az a pénztárnál felülfizethet. Legyenek ott mindnyájan január 18-án este a Newyorkban.

AZ ARLUS TUDOMÁNYOS SZAKTANÁCSI JAVAN 18-án, szombaton délután 6 órakor Egyetem-utca 1 alatti helyiségekben tart, melyre tagjait és minden érdeklődőt meghív. Előadnak: Bojcsák, tanár: Harsányi. Rendező dr. tanár: A neurofiziológia néhány korszerű kérdése. Oprisan dr.: Filajov tanár előadása az arcbérből terén.

A ROMÁNIAI MAGYAR IRÓK SZÖVETSÉGE szombaton, január 18-án délután 6 órakor az „Ujvilág” szerkesztőségében (Szabadság-ter 5), taggyűlést tart. Az előadások a Kolozsváron tartózkodó magyar írók megjelenését kérik.

AZ EMLISZERJEGYKET a kolozsvári közéleti hivatal Kogalniceanu (Farkas-utca 4. alatti ma. 17-én az 1. és M. január 18-án az N. O. 6. január 20-án pedig a P. belügyi kezdődő nevű irodák részére adják ki.

A KOLÓZSVÁRI MAGYAR MAGANZENEKONZERVÁTORIUM igazgatósága felkéri az intézet növendékeit, hogy fontos megjelölésére ma, pénteken délután 6 órakor az igazgatói irodában jelenjenek meg.

VAHMEZŐ BANKRABLÁSI KISÉRLET történt Bukarestben, a Bercel-utcaiban. Est 8 órakor, amikor az utcában még élénk volt a forgalom, a Colarado színház szomszédságában lévő Pula Danitescu-bankkincsa rejtélyes három betűs felrobbant és be a házba robbant a pénzintézetbe, hogy annak pénzét ellopják. A bankkincsa a robbanás után a betörőkön, akik a „Fel a kezükkel!” felkiáltással robbantak be. A betörők közül a rendőrség kettőt letartott, a harmadikat elkerült elmenekülni. A letartottak közül az egyiket még nem állapították meg.

Kinevezték a nagyszalontai magyar iparostanonciskola tanárait

BUKAREST. — (A MNSZ bukaresti irodájának telefonjelentése): Cziko Lőrinc, Bihar vármegye képviselője eljárt a munkaügyi minisztériumban a nagyszalontai magyar iparostanonciskola tanárainak kinevezése és besorolása ügyében. A minisztérium az eljárás eredményeképpen a 76.046—1947. számú, január 10-én kelt rendeletével a nagyszalontai iparostanonciskola tanárait kinevezte és besorolta.

Az iskola tanárai a következők: Kis Lajos, Tordai Ferenc, Mikó Pál, Bódi Imre, Csafári József, Szalkics Mózes, Kiss Ferenc, Elekes Sándor, Oláh Mihály, Bordás Pál, Gaczó János és Zu István.

Cziko Lőrinc ismertette a munkaügyi minisztériumban a dévai MNSZ beadványát, amely szerint a dévai románnyelvű iparostanonciskola igazgatója arra kényszeríti a magyar tanoncokat, hogy a románnyelvű tanonciskolába járjanak. A munkaügyi minisztériumban kijelentették, hogy ilyen utasítást egyetlen tanonciskola igazgatójának sem adtak. Azokat, akik mégis ilyen reakciós rendeletet adnak ki, a legszigorúbban megbüntetik. Ilyen értelemben utasítást küldött a minisztérium a dévai tanonciskola igazgatójának is.

A MNSZ jogvédő irodája most újabb jelentést kért a MNSZ dévai szervezetétől arról, hogy az igazgató tovább folytatja-e demokrata- és nemzetiségellenes tevékenységét?

Újabb levelek érkeztek a hadifoglyoktól

KOLOZSVAR. — A Szovjetunióban lévő hadifoglyoktól legújabbán a következők részére érkezett levél:

Adorján György Kolozsvári Pál 8. Adorján György Vasvári Pál 8. Albert József Pata 174 (3 levél), Andrei György Nicolae Popea püspök 9. Antal Gergely Patafalvai 4. Baga István Szabolcska 10. Bagossy Gabriella Coroián 11. Bakó Ernőné Kogalniceanu 7. Balla Ilonka Pop Julian 10. idős. Balázs Gyula Apafi 99. Balogh Gyuláné Csaba 4. Balogh György Jazulói 3. Bányai Ilonka Dónát 273. Bokor Mihályné Lévai 37. Bálint István Kociog 7. Botár Géza tanár Május 1. 6. Benedek Kálmáné Augusztus 23. 26. Református leánygimnázium, Bence Pál utca és házszám nélkül, Berényi Magda Dónát 102. Bördös József Gula 7. Özvegy Barta Ferencné Grezeai 14. B. zsa György Kőkert 106. Bayer Lipót Trandafirilor 4. Bedő Lajos Crisan 21. Benedek Kálmán Augusztus 23. 26. Református leánygimnázium, Bérczes Albertné Baba Novac 27. Bognár János Decebal 1. Bolya Dénesné Micu Samuel 8. Bagolyvár-étterem, Bordi Istvánné Rozsnyai Dávid 24. Özvegy Bayer Ferencné G. Tainos 25. Borzsek Olga Baba Novac 27 (3 levél), Bugovitzky Erzsébet Már-

W. Akos Kató ária- és dalestje

Komoly képességű énekesnőt ismertünk meg Akos Katóban. Jó iskola, jól elhelyezett, az ált-felé tolódtt mozgója szép hangszíne. Emellett szabatos, világosan érthető szövegkijelés, kielégítő zeneisége jellemzi az énekesnőt. Bar egyforma készséggel énekel áriákat és dalokat. úgy éreztük, a színpadon jobban meg fogja állani a helyét. Mestercinek — Székelyhidnek és Budanovicsnak — tanítási fogékony és jól termő talajba kerültek. Előadása belsőleges és meggyőző; hamar kapcsolatot teremtett közönséggel.

A magasságokban hangja nem elég hajlékony, a hangvétele sem mindig kifogástalanul tisztá: ezzel szemben sok a jó kvalitása, miért is zenei életünknek határozott nyereség.

Műsorát a közönségnek állította be és az énekelte számok csaknem kizárólag a pesti zeneakadémia tananyagát mutatták, de ezt viszont elismeréreméltóan, becsületesen előkészítette. Egész sor népszerű áriát énekel Mozart, Verdi, Mascagni, Kodály, Bizet és Saint-Saens-tól vegyesen Scarlatti, Schubert, Grieg, Mendelssohn, Schumann, Liszt, Grieg-antikóv, Brodskan legismertebb és legizetesebb dalával.

Megérdemelt sikere volt, szívesen fogjuk bármikor meghallgatni.

A hangversenynek az volt a tanulsága, hogy Kodály énekművei akkor is szépek és hatásosak, ha olyan operanékesnő énekel őket, aki tud énekelni és szép, jól képzett hangja is van.

Az egyes számokat értőfemesen és várt-termetten kísérté Rónai Antal karmester. (L. I. I.)

Mu este: Feleség

Bókay János egyik legsikeresebb darabját, a „Feleség”-et újítja fel a Magyar Színház pénteken este Lantos Béla rendezésében, Krémer Mancival, Bara Margittal, Lantos Bélával, Flóra Jenővel a főszerepekben. Az előadás iránt élénk érdeklődés nyilvánul meg.

A BOLYAI DEMOKRATA DIÁKSZÖVETSÉG zeneszeminariumi előadássorozatában január 18-án délután fél 6 órakor az Egyetem központi épületének aulájában előadásra kerül: Mozart: 1. Esz-Dur szimfónia. 2. C-Dur hegedűverseny. 3. D-Dur hegedű-zongoraszonáta. Előadó Székely Endre.

A „SZENTGYÖRGYI ISTVAN” ALLAMI MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA:

Péntek: Feleség. (Bókay János világhírű vígjátékának felújítása. Bemutató bérlet 18. Sorozatszám 21.) Szombat: Feleség. (Márcduszor. Napi bérlet 18. Sorozatszám 22.) Vasárnap délután 3 órakor: Sáfka Ilom. (Ez is ócsóhelyezés előadás. Sorozatszám 23.) Délután 6 órakor: Feleség. (Harmaduszor. Sorozatszám 24.) Este 9 órakor: A derevér. (Hetedszer. Sorozatszám 25.) Hétfő: A Csevegő. (Nyolcaduszor. Előadás a szervezet munkásság részére. Sorozatszám 26.)

A MAGYAR ZENEI ÉS SZÍNHÁZTUDOMÁNYI KÖZMŰVELŐSÉGI ISKOLA HANGVERSENYEIT:

Az Intézet Művelőváza 5. alatti díszteremében: Január 21-én, kedden este 7 órakor: Bartók művek IV. „Gyermekmelodika.” Előadó: Szabó Géza. Január 25-én, szombaton este 7 órakor: Zsilkovits Miklós dr. szerzői estje.

KOLOZSVÁRI MOZIK MŰSORA:

CAPITOL: Viky. Magyar film. (3, 5, 7, 9.) CORSO: Clnzetl ismeretlen. Magyar film. (3, 5, 7, 9.) RIO: Vllon, a csavargó kocs. Francis film. (3, 5, 7, 9.) ROYAL: A Malacca szálloda. (3, 5, 7, 9.) ROYAL-TEREM: No, no, Nanette. Amerikai vígjáték. (1, 3, 5, 7, 8 és 9. Vasárnap 11 órakor matiné.) OLYMPIA: Pál és Patech. Vígjáték. Előadás kezdete szombaton 5 és 7 órakor, vasárnap 3, 5 és 7 órakor. SILENT: Emelcsel?... Főszerepekben: Claudette Colbert és John Payne. (3, 5, 7, 9.) URANIA: Magyar bankbetét. (3, 5, 7, 9.)

A SVED KORMÁNY TIZENKÉT MAGYAR TUDOST HÍVOTT MEG, hogy Svédország tudományos életét és intézetét tanulmányozzák és ott kísérleteket folytassanak. A meghívás nagyjelentőségű, mert nem egyszerű tanulmányutról, hanem egy két évi tartózkodásról van szó. A magyar külpolitikai minisztérium intézkedett, hogy minél hamarabb jelezzék ki az egyetemelt azokat a jódo sokat, akik elutaznak Svédországba.

AZ EMGE KISALLATÉNYTŐSZTÓT, akik korpajárandóságukat még nem vették ki a Barjitu-utca 14. szám alatt átvethetik. Az átvételre jogosító utványok a Regala (volt Majális) utca 22. szám alatt kiválthatók. Az EMGE színházában a folyó évben is — mint a múltban — minden hónap első szombatján délután 4 órakor intézőbizottsági, minden hónap első és harmadik szombatján délután 5 órakor taggyűlést tartanak.

A KOLÓZSVÁRI KATONAI TÖRVÉNYSZEK szerdán reggel tárgyalta Büss Dezső volt kolozsvári börtönkereskedő és kémelhárító tiszt ügyét. A bűnpert egyesítést Pázmányi Nóra kénkedési perével, aktív Büssnek kapcsolatai voltak. Az „Ita” kozmetikai szalon tulajdonosnőjét és a cipőkereskedő két ügyvéd védi. A peranyag kiegészítésére a tárgyalást — a vádlottak kihallgatása után — január 29-ére halasztották.

MŰVÉSZET — SZÍNHÁZ

A Szaktanácsai Zeneiskola január 18-án kezd meg előadásait

KOLOZSVAR. — A Szaktanácsai Zeneiskola zenei szabadidőeseményi előadásokat rendez a zenei történelem köréből a következő sorrenddel:

1. Január 18. Puccini. Előadó Szita Os-kár.
  2. Január 25. A zongora fejlődése és mesterei. Előadó Kende János.
  3. Február 8. Orosz muzsena. Előadó dr. Lakatos István.
  4. Február 22. Az első magyar dalnő. Előadó dr. Lakatos István.
- Zenei szemelvényeket mutatnak Le: M. Lévaay Ilonka, Zsembery Elvira, Kouda Paula, Tulogy Sarolta, Szász Edit,

Réthely Cén bétegyváról

KOLOZSVAR. — A „Derevér”-től kezdve bejáratunkban megirtuk, hogy a darab rendezésével megbízott Réthely Összi karjait írta. Az erdélyi színházadás egyik legérdekesebb veteránja már két hét óta kénytelen az ágyban veztelegelni a bajcsát miatt. Mikor felkerestük a János 14. tér 25. szám alatti lakásán, váratlanul kedélyvel és derűvel fogadott bennünket.

— Azt várom, hogy kitaláldozom az ágyból — mondotta. Nem is annyira a kezem, mint inkább a lábom horgurhatom miatt vagyok szabafogságra kényszerítve. A kiváratom türelemmel, de rem szívesen várok az ilyen kényeztető luxusra. A színház segítségül alapja meglehetősen kimerült, a munkásságától pedig társaiat bennünket egyet-riten azzal, hogy nem tartozunk oda. A kez-

1-2 VAGYON
Ujzifal
Kétféle újk megvá ciro
Cím a kiadóban.

(b. e.)

A gazdasági törvények megstavazása után

a katonai sorozás és a tanügyek módosítását tárgyalja a parlament

BUKAREST. — A legfontosabb gazdasági törvényjavaslatok megvitatása után a parlament elé több más törvényjavaslat kerül. A hadügyminisztérium törvénytervezetel nyújt be a sorozás módosításáról és a hadsereg életmelzési költségeinek felelősségéről, az érettségi módosításáról és a tanítás átstrukturizálásáról tejeszt be törvényjavaslatot a jövő hónap végén. A

kultuszminisztérium új vallásügyi törvénytervezetelen dolgozik.

Románia képviselői február 10-én írják alá a békeszerződést

A békeszerződést január 10-én írják alá Párisban. A szerződés aláírására Párisba utazó román bizottságot még nem állították össze, de úgy tudják, hogy a bizottság február első napjaiban hagyja el az országot. A békeszerződés szövege a jövő hétén érkezik meg New Yorkból Bukarestbe. Az összes csatlósállamok washingtoni politikai képviselőinek január 17-én adják át a békeszerződés szövegét. Amerikai részről a békeszerződést Byrnes volt külügyminiszter írja alá, akinek ez lesz utolsó külügyminiszteri ténykedése.

20 évi kényszermunkára, 3-5 évi nehézbüntetésre ítélte a kolozsvári Népbíróság a szabadságharcosokkal kegyetlenkedő szigurancaügynököket

KOLOZSVAR. — A kolozsvári Néptörvényszék Rapeanu Grigore dr. főügyész közel egyórás vádbeszéde után szerdán késő este hirdetett ítéletet a három embertelen szigurancaügynök bűnperében. A Népbíróság Matei-tanácsa Banlescu Dumitru 20 évi kényszermunkára, Anghius Ioan vádlottat 5 évi, dr. Cristorean Alexandru pedig 3 évi nehézbüntetésre ítélte.

Martac Victor temesvári rendőrügynök a szerdai tárgyaláson nem jelent meg s ezért a Népbíróság perének tárgyalását február 20-ra halasztotta.

Két év alatt huszmillárdot költött Marosvásárhely az ujjaépítésre

MAROSVÁSÁRHELY. — A városháza nagytermében szombaton délután értekezlet zajlott le a polgárság és a munkásság képviselőinek jelenlétében. Az értekezleten Soós József, Marosvásárhely polgármestere részletesen beszámolt az ujjaépítés menetéről. Ismertette, hogy a város milyen szomorú helyzetben volt 1944 őszén, amikor a fasiszták felrobbantották a villanytelepet és víztelepet és az aláaknázott hidak egymásután repültek a levegőbe. A munkásság nyomban a fasiszta csapatok kivonulása után hozzáfűzte a romok eltakarításához és a város ujjaépítéséhez. A munkásság kérésének 10 százalékat ajánlotta fel az ujjaépítésre, később, a haladó szellemű polgárság is csatlakozott az akcióhoz és így megindulhatott az ujjaépítés. 1945-ben elkészült az új villanytelep és hozzákezdtek a városi téglagyár ujjaépítéséhez. A téglagyárat 1946 szeptemberében már üzembe is helyezték. Ezután a polgármester ismertette 1947 és 1948. munkatervét. Ennek leglényegesebb pontja, hogy még ebben az évben elkészítik a tervbevevett városi fürdő egy részét, ujjaépítik a vízműtelepet és 1948-ban hatalmas városi szállodát építenek. Megkezdik még ebben az évben a terület parcellázását, ahol csaknem 200 házhelyet használnak ki munkás- és tisztviselőlakás építésére.

A tervet ismertette után Radó Kélmán, a városi műszaki ügyosztály vezetője adatszerűleg sorolta fel a különböző ágakban vértett ujjaépítést. A beszámolóból kitűnik, hogy két esztendő leforgása alatt csaknem 20 milliárd lej összegű beruházásokat eszközöltek. Holucs György városi számvévo adta elő, hogy a városi vezetőség miképpen képzeli az ujjaépítési alap növelését. Utalt Kolozsvár példájára és ennek megfelelően javasolta, hogy az értekezlet járműlőn hozzá egymilliárd lej összegű ujjaépítési bályeg kibocsátásához. A bályegeket a városi beadványokra, bizonyítványokra, mozi és színházjegyekre kívánják alkalmazni. Ezenkívül a kereskedők és vendéglők, korszmák a vásárlások, illetve fogyasztások számláihoz 2 százalékot számítanak hozzá az ujjaépítési alap javára. Az értekezlet az indítványt egyhangúlag elfogadta és a különböző pártok, szervezetek kiküldöttai egybehangozón biztositották Soós polgármestert bizalmukról és kifejezték azt a reményüket, hogy a város ujjaépítése a jövőben még fokozottabban halad majd előre.

hívni fogja keresni, ami kárára lesz demokratikus fejlődésének és a romániai szövetkezeti mozgalomnak is. Így válik szövetkezeti kérdésünk az egyetemes romániai magyarság gazdasági kérdésére és ezért kell ragaszkodnunk a magyar szövetkezeti mozgalom két nagy szervezetehez, a „Szövetség“ és a „Kalács“ központjainak működéséhez, mert csak ezeken a szervezeteken keresztül látszik biztosítottának ötvenéves multtal rendelkező mozgalomnak jövője anélkül, hogy ezzel elkülönülne, vagy elszigetelődni akarna a román szövetkezeti mozgalomtól.

A MNSz támogatása

Mozgalomunkat politikai síkon a Magyar Népi Szövetség erőteljesen támogatja. A MNSz multévi országos gyűlése teljes egészében magáévá tette a magyar szövetkezetek kívánásait, törekvését és a komoly erőt képviselő magyar parlamenti csoport támogatásával remélhető a magyar szövetkezetek helyzetének megnyugtató megoldása.

Kurkó Gyárfás, a MNSz elnöke legutóbbi sajtónyilatkozatában leszögezte, hogy a magyar parlamenti csoport első feladatának tekinti a szövetkezeti kérdések megoldását mind a szövetkezeti, mind a nemzetiségi törvény keretein belül. Ez az egyöntetű kívánása a Magyar Népi Szövetség mögött zárt egységben felsorakozó egész romániai magyarságnak is. Teljes bizalommal tekintünk tehát a MNSz munkájára és az eszelekvőben közreműködve, elsősorban innen várjuk életbevágó kérdéseink megoldását.

A harmadik tényező a szövetkezeti mozgalomban a fejlődés erő. A magyar szövetkezeti mozgalom egységet és tömeget jelent. Demokratikus egységet és széles népi tömegeket. Szövetkezeti vezetők nézri és szövetkezeti táborunk szívesen már két év óta hível és áru nélkül is felszínre tartják szövetkezeteinket, ami azt bizonyítja, hogy minden nehézség és megpróbáltatás közepette is — ha anyagiakban jelentősen meg is gyengült —, de erkölcsileg töretlenül áll szövetkezeti mozgalomunk és csak azokra a minimális életlehetőségekre vár, amelyek mellett tovább haladhat a fejlődés útján — fejezte be tájékoztató nyilatkozatát György Endre.

Milyen kolozsvári középiskolákban kezdik meg január 20-án a tanítást?

KOLOZSVAR. — A Kolozsvári Magyar Tankerületi Felügyelőség közli, hogy a kolozsvári magyar középiskolák többsége tüzelőanyag hiányában kénytelen volt február 1-ig a szünet meghosszabbítását kérni.

Január 20-án megkezdte a tanítást a Piarista főgimnázium, az Állami tanítóképző és tanítónőképző intézet, továbbá megkezdte a tanítást a VIII. osztályban a két állami kereskedelmi középiskola. E két intézet többi osztályában a tanítás január 27-én kezdődik és január 27-én folytatja a munkát az Állami főgimnázium is.

Tiltakozás Herczeg Ferenc színdarabjának bemutatása ellen

A kolozsvári Szakszervezeti Tanács kulturális bizottsága ültörtörtönként délután értekezleten tiltakozott az ellen, hogy a Román Nemzeti Színház Herczeg Ferenc „Gyurkovics lányok“ regénye után készült román színdarabot műsorra tűzte. Kemény revizionisták mindent elcsináltak a magyar szakszervezeti liga hírhedt elnöke felett. Több hozzászólás után elhatározták: az Irók, Újságírók és Művészek Vegyeszakszervezete táviratban tiltakozik a művészeti minisztériumnál és kéri a darab műsorról való levételét. A Román Nemzeti Színház művészei, ha a darab eljátszására köteleznék őket, esetleg elmennek szegülnek.

Jelenkorzenek a hadirokkantak

KOLOZSVAR. — A Hadigondozottak Egyesületének kolozsvári bizottsága felszólítja mind a román, mind a magyar hadsereg Kolozs megyében és Kolozsváron tartózkodó hadirokkantjait, hogy jelentkezzenek a kolozsvári katonai területi parancsnoksághoz (Cercul Teritorial). A kérvényeket a rokkantságuk fölött megállapított orvosok bizottságához kell benyújtani. A kérvényeket február hónapban kell benyújtani, hogy a kérvényeket felülvizsgálják. A Hadigondozottak Egyesületének kolozsvári bizottsága egyben felhívja mindazokat a hadirokkantokat a figyelmükre, hogy azok, akiknek hadirokkantságuk fölött a vegyes orvosi bizottság már megállapította, ideleírva igazolványukat a Zápolya-utcai katonai kórházban átvehetik.

A romániai magyar szövetkezeti mozgalom nem akar elkülönülni, de ragaszkodik egységes szervezeti felépítéséhez

György Endre, a „Szövetség“ Központ igazgatójának nyilatkozata

Miért nem kaptak a magyar szövetkezetek két ére árut és hitelt?

KOLOZSVAR. — Az országgyűlés a gazdasági jellegű törvények egész sorozatát tárgyalja meg. A készülő és megvitatás alatt lévő gazdasági törvényekkel kapcsolatosan újlag időszerűvé vált és előtérbe került a romániai magyar szövetkezetek kérdése és helyzetüknek a demokrácia szellemében történő olyan rendezése, hogy ezek a fontos gazdasági szervek eredményesen kapcsolódhassanak be az ország gazdasági vérkeringésébe, valamint az ujjaépítés alkotó munkájába. A magyar szövetkezetek helyzetéről és megoldásra váró kérdéseiről beszélgetést folytattunk György Endrével, a „Szövetség“ Gazdasági és Hitelszövetkezetek Központjának igazgatójával aki a nagyfontosságú kérdéseiről a következőket mondta:

lyében vérbeli szövetkezeti ember a szövetkezeti minisztérium második vezetője. Szövetkezeti mozgalomunk szempontjából, amely a földművelés szövetkezetekről, galma, ez a kétféle összetétel a legszerencsésebb megoldásnak látszik. Ilyen körülmények között új reménnyel fogják a magyar szövetkezetek vezetői a tárgyalásokat folytatni és remélhetők, hogy ezek a tárgyalások az eddigieknél eredményesebbek lesznek.

Az INCOOP és a magyar szövetkezetek

A Nemzeti Szövetkezeti Intézet, az INCOOP — folytatta fejtegetését György Endre — egységes központosított szervezettel kérvényezte, hogy az erdélyi magyar szövetkezetek az amult évtizedek alatt már felbomlott szövetkezeti központok rendszerének kiépítésével. Az INCOOP elgondolása szerint a jelenlegi magyar szövetkezetek központok nem illeszkednek be ebbe a rendszerbe, rajt is a magyar szövetkezeti központoknak meg kell szüntetniük jelenlegi szervezeti felépítésüket, a magyar szövetkezeteknek a romániai központokba (federációba) kell beépülniük és a magyar szövetkezetek legfeljebb csak mint területi egységek jelenhetnek meg a központi rendszerben. — Ez a terv az ellenfelekben áll a magyar szövetkezetek kívánásával. Az INCOOP nem kívánja erőszakkal megcsinálni a magyar szövetkezetek szervezeti felépítését, de sem hitelt, sem áruval nem látja el őket és ezen az álláspontján ed-

dig közbenjárásunkra sem változtatott. A magyar szövetkezetek elégedetlensége ezért főleg az INCOOP felé összpontosult.

A szövetkezet mint gazdasági életünk alapvető tényezője

Masilescu, az INCOOP elnöke és Lupu Marin vezérigazgató a velük folytatott tárgyalások során többször hangsúlyozták a „szövetkezetek közötti barátságos eszmecsere“ fontosságát, de nyilatkozó megmondták, hogy az INCOOP nem lehet tekintettel a magyarság különleges szövetkezeti kívánására. E ponton fordul meg a magyar szövetkezetek sorsa. A szövetkezeti mozgalom nem nemzeti, hanem nemzetközi jellegű. Felmerül tehát a kérdés, hogy mi, magyar szövetkezetek vezetői miért ragaszkodunk mégis központjainknak, szövetkezeteinknek nemzetiségi alapon való további fennmaradásához? A válasz nyílt és határozatos:

— Az erdélyi magyarságnak amely a demokratikus Románia határain belül most építi ki kulturális és gazdasági életét, hogy nem saját környelvi és gazdasági intézményeinek létesítéséhez. A romániai magyarság gazdasági erejét éppen a szövetkezeti intézményekre akarja alapozni és ezért kívánja szövetkezeti intézményeinek fennmaradását és fejlődését. E ponton biztositani, Demokratikus Fj. Bizottság biztosítása érdekében nemcsak jóvá, de kötelezően is szövetkezeti mozgalomunk felől nem volna lehetséges nemzetiségi gazdasági erejének megalapozása, úgy azt a szövetkezeti mozgalom

